

"VECHIUL" VEST ȘI "NOUA" ISTORIOGRAFIE AMERICANĂ

Emma Porfireanu

În prezent, istoria Vestului sălbatic este una dintre temele cele mai controversate în istoriografia americană. Cel care a provocat disputa a fost un tânăr pe nume Frederick Jackson Turner, pe atunci proaspăt membru al catedrei de istorie de la Universitatea din Wisconsin. În 1893, el a prezentat la conferința anuală a Asociației Istoricilor Americani o lucrare ce a rămas pentru mult timp baza teoriei privitoare la cucerirea Vestului sălbatic, intitulată *Semnificația frontierei în istoria Americii*. La vremea ei, a produs senzație în rândul slujitorilor muzei Clio. În viziunea lui Turner, înaintarea spre Vestul Statelor Unite s-a făcut treptat, fiecare etapă deschizând o nouă "frontieră". Experiența cuceririi acestui spațiu a influențat decisiv caracterul și spiritul poporului american, mai mult decât descendența sa europeană. Spre deosebire de imigranții de pe "Mayflower", cuceritorii Vestului american au avut de înfruntat un mediu geografic cu totul nou. În acest context, Turner a privit Vestul ca pe un proces, mai mult decât ca pe o simplă regiune geografică în care natura și cultura s-au întâlnit. Rezultatul acestei osmoze a fost un nou om, individualist, curajos, determinat să cucerească și să îmblânzească sălbăticia preeriilor americane. Frederick Turner a publicat în 1923 o altă lucrare de răscruce, *Semnificația secțiunilor în istoria Americii*, în care discuta diferențele regionale (secționale) din cadrul Statelor Unite. Un alt istoric, Walter Prescott Webb, profesor la Universitatea din Texas, i-a întărit teza prin publicarea în 1931 a lucrării *Vestul American, un miraj perpetuu*. În opinia sa, ariditatea a diferențiat Vestul de restul țării și i-a determinat evoluția, dându-i o personalitate distinctă.

Turner și Webb au fost criticați de istorici, mai ales după cel de-al doilea război mondial. Interpretarea lor prin prisma mediului geografic a fost considerată limitată, discriminatorie la adresa populației indiene sau a rolului femeilor în cucerirea Vestului. Lor li s-a atribuit vina de a fi inițiat așa-numitul "mit al Vestului sălbatic" și imaginea acestuia: cowboy-ul singuratic și generos, aducător de justiție și creator al democrației americane. Istorici ca Robert Athearn și scriitori ca Wallace Stegner au încercat să distrugă acest mit literar. Totodată, Stegner remarcă faptul că așezarea coloniștilor în Vest nu determina întotdeauna crearea unor comunități agricole, așa cum sugera Turner, ci a dus în unele locuri și la apariția unor așezări urbane.

Cel mai nou val de istorici care și-au construit argumentele împotriva tezei lui Turner a apărut la începutul anilor '90. Provenind din generația Vietnamului, Patricia Limerick, Richard White, Donald Worster, Peggy Pascoe sunt numai câteva

nume din "noua istoriografie americană". Ei se declară împotriva falsei imagini a Vestului colonizat de bărbați albi care au pus bazele democrației americane, a ideilor de individualism și libertate, atât de dragi Noii Lumi. În opinia lor, Vestul a fost atât un loc cu realizări, cât și unul cu eșecuri. Multe zone au rămas fără locuitori din cauza disperării și sărăciei acestora (așa-numitele "orașe-fantomă"). Totodată, Vestul a fost o regiune în care diferite grupuri, nu numai populația albă masculină, ci europeni și asiatici, prostituate și mame au făcut eforturi de supraviețuire într-un mediu nou și dur.

Richard White, de exemplu, considera că indienii originari din această regiune au avut o viziune diferită asupra zonei. Pentru ei, natura nu era neprietenoasă sau sălbatică. Ei i-au înțeles caracteristicile și s-au străduit să se adapteze mediului, în loc de a încerca să-l transforme. Pentru alții veniți, Vestul a însemnat un loc sălbatic care trebuia schimbat și înlănzit. Prin acțiunea lor, ei au modificat caracteristicile naturale ale locului.

Un alt istoric, Donald Worster, se referă la Vest ca la o "societate hidraulică", în care irigațiile și barajele au afectat negativ habitatul natural și solul.

În acest peisaj istoriografic, un loc aparte îl ocupă teza soților Popper. Ei pretind că Vestul american nu este propice agriculturii și insistă pentru deprivatizarea pământului. Rezultatul final va fi o rezervație naturală de tipul celei din estul Africii, în care să fie crescuți din nou bizoni, cerbi, câprioare și alte animale.

În concluzie, scrierea istoriei acestei regiuni a Statelor Unite a cunoscut diferite etape, în funcție de locul pe care Vestul l-a ocupat în cadrul națiunii. De la "marele deșert american" al lui Zebulon Pike (1806) pâna la teza lui Turner referitoare la frontiera americană și la "noua istoriografie americană" este un drum lung. Termenul de "frontieră" nu a fost încă scos din uzul istoricilor, deoarece fiecare parte subliniază numai un aspect particular al istoriei și geografiei Vestului. De aceea, opiniile lor trebuie privite ca niște contribuții valoroase la construirea imaginii reale a Vestului. "Cearta" istoricilor nu înseamnă că oamenii nu vor cunoaște niciodată adevărata față a Vestului american. Noi documente și fapte așteaptă să fie descoperite și adăugate la istoria acestei regiuni a Statelor Unite.

Scurtă istoriografie a "noilor" istorici ai Vestului:

Patricia Nelson Limerick, *Moștenirea unei cuceriri. Trecutul necercetat al Vestului american* (1987).

Richard White, *"Este ghinionul și nu al meu". O nouă istorie a Vestului american* (1991).

Donald Worster, *Sub cerurile Vestului. Natură și istorie în Vestul american* (1992), *Imperii-râu* (1994). *Drumuri. Spre o nouă istorie a Vestului* (1991). *Sub un cer deschis. Regândind trecutul Vestului american* (1992).